

Bilješka.- Iz obrazloženja gornje presude nije vidljivo da li je za sporni prijevoz bila izdana teretnica. Ako teretnica nije bila izdana, tada se stajalištu koji je zauzeo sud ništa ne može prigovoriti, jer po opće usvojenim načelima ne samo pomorskog nego transportnog prava općenito primalac koji preuzima robu obvezuje se platiti troškove prijevoza. Drukčija je situacija ako je teretnica bila izdana. Budući da je teretnica vrijednosni papir za sadržaj prava i obaveza između primaoca kao zakonitog imaoa teretnice i brođara mjerodavno je samo ono što piše u teretnici. Ako je u teretnici navedeno da primalac plaća vozarinu i ostale troškove, on te troškove mora platiti, bez obzira da li su se mogli ili nisu mogli naplatiti od krcatelja. Ukoliko naprotiv ništa nije navedeno o vozarini i ostalim troškovima prijevoza, tada primalac nije dužan platiti vozarinu, i to opet bez obzira na okolnost da li je brođar mogao te troškove naplatiti od krcatelja. Čim je naime brođar izdao takvu teretnicu, preuzeo je na sebe obavezu da robu primaocu preda bez naplate bilo kojih troškova, s tim da se za te troškove naplati od naručitelja, a na temelju klauzula ugovora o prijevozu. Primalac bi bio dužan, i unatoč činjenici što je izdana teretnica koja ga ne opterećuje sa odnosnim troškovima, platiti samo one troškove prijevoza koji nisu uračunati u vozarinu, a nastali su nakon izdavanja teretnice. Ovo stoga što nisu u teretnicu ni mogli biti uneseni, budući ju brođar nakon potpisa predaje krcatelju.

B.J.

APELACIONI SUD, LAJZD, AIN

Presuda od 19.III 1968.

Ets Mousseau S.A.R.L. c/a Union
industrielle et maritime i Cangardel

Špediter - Snažanje troškova otpreme - Zastarni rokovi - Na poslove otpreme ne primjenjuje se jednogodišnji zastarni rok trgovačkog prava - Klauzula o fakturi o cijeni robe koju špediterov komitent dostavi špediteru radi obavljanja carinskog postupka, i u kojoj je navedena klauzula "plaćanje uz predočenje dokumenata" znači da troškovi otpreme špediteru plaća njegov komitent, jer je u toj klauzuli sadržan zahtjev komitenta da mu troškove otpreme nadoknadi kupac robe - Na ovo ne utječe ni okolnost da je u fakturi navedena klauzula "predaja u luci odredišta"

Tužitelj je špediter, a tuženik je njegov komitent. Medju strankama je nesporno da je tuženik dao nalog tužitelju

da otpremi u Oran na odredjenu adresu 370 kutija cipela, i da je špediter, nakon što je robu preuzeo od francuskih željeznica, tako i postupio. Nakon otpreme špediter je zatražio od svoga komitenta-tuženika da mu nadoknadi troškove otpreme i prijevoza u iznosu od 2.502,85 franaka, što je tuženik odbio, pa tužitelj ostvaruje svoje potraživanje putem suda.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu, a drugostepeni je tu presudu potvrdio.

Tuženik se protivi tužbenom zahtjevu iz dva bitna razloga:

U prvom redu postavlja prigovor zastare. Tvrdi da se na sporni odnos mora primijeniti propis čl.108. Trgovačkog zakonika o jednogodišnjem zastarnom roku, a da je tužitelj pokrenuo sudski postupak nakon izmaka toga roka. Sud ovo stajalište nije prihvatio. Špediter nije vozar. On je samo dužan da zaključi ugovor o prijevozu na račun svoga komitenta i da obavi sve formalnosti koje su potrebne za otpremu robe, kao što je carinjenje, dobavljanje izvozne dozvole i eventualno osiguranje. Među strankama je nesporno da je tužitelj radio isključivo u svojstvu špeditera, jer je samo preuzeo robu, dao izdati teretnicu u ime svoga komitenta i sklopio ugovor o osiguranju. Budući da je špediter, kaže sud, pravno nastupio kao obični mandatari, na njegov se odnos ne može primijeniti zastarni rok iz čl.108. Trgovačkog zakonika.

Drugi prigovor koji je tuženik iznio tiče se samo osnove tužbenog zahtjeva. Tvrdi naime da je tužitelju dostavio svoju fakturu u kojoj je fakturirao robu svom kupcu, a u kojoj je bila izričito navedena klauzula "predaja u luci odredišta". Iz ove klauzule jasno slijedi, prema tuženikovom stajalištu da je špediter upućen od svoga komitenta da svoje troškove naplati od primaoca.

Ni ovaj prigovor sud nije prihvatio. Tužitelj je dokazao da je odnosna faktura njemu dostavljena isključivo da bi mogao na temelju nje obaviti carinske formalnosti i da ju je, nakon što je taj postupak obavio, vratio tuženiku. Osim toga utvrđeno je da je faktura, uz navedenu klauzulu, imala i slijedeću: "plaćanje uz predočenje dokumenata kod preuzimanja". Ova klauzula znači da odgovarajući robni dokumenti moraju biti dostavljeni primaocu preko banke radi naplate, i da oni moraju sadržavati ne samo cijenu robe nego i troškove prijevoza. Prema tome, zaključuje tužitelj, on nije imao drugu obavezu nego da pošalje svom komitentu teretnicu, carinske isprave i obračun troškova otpreme robe.

Prihvaćajući tužiteljevo stajalište sud nadodaje da je, osim toga, tuženik zatražio od špeditera da mu vrati fakturu da bi ju mogao predati svojoj banci. Ujedno je od njega zatražio da mu dostavi račun o troškovima prijevoza. Prema tome je tuženik znao da mora špediteru platiti troškove otpreme, a da ih je on mogao naplatiti od svoga kupca i da to špediter ne može učiniti jer nije imao odgovarajuće dokumente. Prema tome, zaključuje sud, ni ovaj tuženikov prigovor nije osnovan.

(DMF 1969, str.92)

B.J.

ADMINISTRATIVNI SUD, Paris

Presuda od 28.XI 1967.

Cie générale transatlantique
c/a Republika Francuska

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Granice brodarove odgovornosti - Klauzule teretnice o robi - Viša sila - Ukrcaj sa strane vojske - Ako se brodar poziva na nesigurne političke prilike u luci ukrcaja kao na višu silu, a ove su prilike prouzrokovale kradju tereta na obali, mora osim postojanja političkih događaja dokazati i da je upravo zbog njih došlo do krađe - Okolnost da je teret krcala vojska, ne oslobadja brodara dužnosti da kontrolira što se, koliko se i u kojem stanju krca na brod - Klauzula teretnice "bez odgovornosti za broj, težinu i stanje koleta" nema pravni značaj jer je općenita i neobrazložena - Ako u teretnici nije naznačena vrijednost robe, brodar ne odgovara preko 1.000 franaka po koletu - Smatra se kao koletu i bala u kojoj je sadržana odjeća - Naznaka vrste robe koja je navedena na koletu ne utječe na povišenje brodarove odgovornosti

U vrijeme povlačenja francuske vojske iz Sjeverne Afrike francusko Ministarstvo vojske dalo je na prijevoz brodaru bale vojničke odjeće. Budući da je na odredištu ustanovljeno da je jedna bala oštećena i da iz nje nedostaje roba, Republika Francuska tužila je brodara za naknadu štete. Sud je brodara obvezao u smislu tužbenog zahtjeva.

Protiv prvostepene presude brodar je uložio žalbu Upravnom sudu.

U žalbi navodi da on nije za štetu odgovoran, jer da je do oštećenja bale i krađe robe došlo uslijed više sile, tj. za vrijeme poznatih političkih događaja, dok se ro-